

Domáci glasovi

Stev. 113

Lienz, sreda 13. junija 1946.

Leto 2.

DRAŽA MIHAJLOVIČ

Polkovnik Jasper Rootham je izdal v Londonu knjigo z naslovom "Miss-Fire", v kateri opisuje svoje doživljanje kot zvezni častnik pri Dražinih četnikih. Tednik Spectator je objavil dne 24. maja 1946 oceno te knjige, v kateri pravi sledeče:

"Polkovnik Rootham se je s padalom v maju 1943 spustil na jugoslovanska tla, da bi postal zvezni častnik pri nekem odredu Mihajlovičevih četnikov. Ko je bila nekako eno leto pozneje britanska misija odpoklicana, je tudi on Mihajloviča zapustil. V svoji knjigi piše: "Teško je v balkanskih zadevah najti točno resnico. Kakor hitro se oddaljiš od tega, kar si sam doživel, si v nevarnosti, da se zelo zmotiš." Bilo bi želeli, da bi člani britanskega parlamenta in drugi, ki nimajo veliko - ali pa sploh nič dejanskega znanja o tem delu sveta, se tega zavedali in ne bi dajali izjav in sodb, zlasti o Jugoslaviji, kjer je vse tako zelo zamotano, v verskem, zgodovinskem, rasnem in političnem oziru." Pisatelj se tega svojega navodila drži in je napisal le zgolj svoje osebne doživljanje. Če pa je kje vstavil tudi kakšno politično sodbo, je to storil zelo skromno in tipajoče.

Naloga njegove misije je bila organizirati sabotažo in zbirati vesti. Knjiga daje dobro sliko o življenju, ki so ga tam živeli, ter o težavah in strahu, v katerem so včasih bili. Prepletena je z zelo zanimivimi opisi četnikov, kako so sami izdelovali granate in bombe, kako so te bombe z zaponkami pripenjali na svoje pasove, o zaskrbljenosti, ker je pomoč, ki je prihajala po zraku, bila vedno premajhna, o negotovosti, v kateri so živeli, ko so izgubili radijsko zvezo z glavnim stanom in o težavah dobiti točna poročila v deželi, kjer se ljudje tako malo brigajo za števalke.

Ko je skušal organizirati sabotažo, je polkovnik Rootham naletel na "zavijanja, zavlačevanja in intrige", kakor sam piše. Iste pritožbe nam je javljala tudi vojna misija, ki je bila pri Titovih četah. Temeljna težava v obeh slučajih je bila v tem, da sabotaža, ki smo jo mi organizirali, ni bila del kakšne večje akcije, marveč se je vlekla iz leta v leto brez izgledov na izdatnejšo pomoč od naših zaveznikov. Določaj je bil dejansko popolnoma obraten kakor oni v Franciji, kjer so makiji imeli navodila, naj mirujejo, dokler se njihove operacije ne bodo združile z invazijo naših čet. Nemci so izvajali stršne represalije na področjih, kjer so se dogajala sabotažna dejanja, s te razliko, da jim je njihova politična strategija narekovala mnogo hujša maščevanja proti sabotažnim dejanjem od Mihajlovičeve strani, kot od one s Titove strani. Mihajlovič je bil poleg tega še v težavnejšem položaju, ker je bilo število zrakoplovov, ki so prinašali malenkostno pomoč, le neznatno. Dokler niso britanske oblasti se sploh odločile prenesti vso pomoč zgolj na Tita.

Brezdvoma so oboji, tako Mihajlovičevi četniki in Titovi partizani, zelo sovražili Nemce. Toda kakor vsi, ki se bojujejo, so tudi ti imeli svoje mirovne in svoje vojaške cilje. In proti koncu vojske sta bila oba, tako Tito kot Mihajlovič, bolj zainteresirana za oblast in za bodočo notranjo ureditev dežele. Medtem ko je bil Mihajlovič

vojak, ki je postal politik, je bil Tito politik, ki je postal vojak. Zato morda ni presenetljivo, da je v boju, ki je bil predvsem političen, Tito imel srečo, da je zmagal. Mihajloviću moramo šteti v dobro, da nam je ostal zvest do kraja in da se je obnašal z največjim dostojanstvom in pozornostjo do naše zvezne misije. Tudi ko smo ga zapustili, nam je dal vso podporo pri našem odhodu in to v času, ko je bilo v č naših vojaških misij pri Titu, ki je prejemal vso našo pomoč, le v lepo maskiranem hišnem zaporu.

Mihajlović se mi zdi kot velik človek iz naroda z dvema idealoma: Bog in Srbija! Ko zdaj sedi v ječi in čaka na verjetno-skorajšnjo usmrnitev kot izdajalec, dvomim, da čuti v srcu občutek, da je res koga izdal, in prepričan sem, da če bi še imel čas, da bi storil še več, kot pa je.

Nigel Birch.

+++++

Kalifornijski list "Los Angeles Examiner" je nedavno objavil naslednji članek o generalu Mihajloviću:

"Ko so bili zavezniki v svojem najobupnejšem položaju in je bila Rusija še vedno v zavezništvu z Nemčijo, je Draža Mihajlović povedel svoje vojake v borbo za svobode.

Petnajst milijonov slabo oboroženih, junaških Jugoslovanov se je dvignilo proti zavojevalni, zmagoviti Nemčiji.

V takem zanosu je bil tedaj ves protinacistični svet, da je Ralph Ingersoll, ameriški časnikar, dne 28. marca 1941. zapisal sledeče:

"Velika sreča je danes na svetu - in Jugoslovani so jo ustvarili... Adolf Hitler ni napravil še nobene napake, sedaj pa je izgubil. Izgubil zato, ker ves jugoslovanski narod ljubi svobodo bolj, kakor pa se boji smrti. To je silno velika odločitev - kajti, ko so Jugoslovani zrušili svojo pomirjevalno vlado, so dokazali, da ljubijo svobodo bolj, kakor pa se boje smrti..."

Junak tega svobodoljubnega gibanja je bil Draža Mihajlović, vodja rodoljubnih četnikov. On je navdušil svoj narod, da se je, čeprav golih rok, uprl napadalcu.

Civilizirani svet je plaskal njegovi hrabrosti in smečnosti. Čas je mineval. Hitler je napadel SSSR. - Stalin je postal zaveznik USA in Britanije.

Žarišče zavezništva se je premaknilo od svobode na silo, od demokracije na Velike tri.

Se je Mihajlović obstojal. K njemu je še vedno prihajala ameriška in britanska pomoč v orožju, denarju in svetovalcih.

Sestra generala Billy Mitchell-a je bila v Jugoslaviji dobra prijateljica in svetovalka Mihajlovića. Tudi ameriški letalci so mu pomagali.

Toda nenadoma so bili z njim prekinjene vezi. Prekinili sta jih Velika Britanija in USA. Prenehalo je prijateljstvo in izostala je pomoč. Oblatili so tudi njegovo ime in ga postavili v isto vazo z nacisti.

Vzrok te neskrupulozne izdaje plemenitega junaka je bila teheranska in jaltska pogodba, po kateri je prišla Jugoslavija pod sovjetsko vplivno območje.

Jugoslavija, kjer se je dvignilo proti nacistični zaslužnitvi več ljudi kakor v mnogih večjih in močnejših državah, je bila po ukazu svojih prijateljev in zaveznikov in takojmenovanih svobodoljubnih narodov prisiljena sprejeti rusko suženjstvo.

Josip Broz, komunist, nekoč vojak v ruski rdeči armadi, se-

daj imenovan Tito, je postal agent sovjetskega imperializma v Jugoslaviji.

In USA in Vel. Britanija sta dovolili zasuznjenje s tem, da priznata in pomagata Titu.

Mihajlović je bil žrtvovan za kupčijo.

Kakor Robert Bruce, je tudi on odšel v hribe. On in njegovi četniki so nadaljevali borbo za svobodo svojega naroda.

Kakor so se med vojno borili proti nemškemu suženjstvu, tako so se po zmagi borili proti ruskemu zasuznjevanju.

Amerikanci so vedno ljubili človeka, ki je ljubil svobodo, ki je dal svoje življenje za svobodo svojega naroda.

Mihajlovića je sedaj Tito ujel v neki bosanski votlini, uničenega, utrujenega, obupanega in zapuščenega moža.

Ali bomo, ko ga bo Tito ustrelil, postavili spomenik v njegov spomin, kakor smo postavili spomenike drugim borcem za svobodo? Pulaskiju in Kosciuskemu?

Ali bomo opravili requiem za njim, ko ga bo Tito pobil?

Ali pa bomo morda sedaj govorili o resnici in pravici?

Ko Mihajlovića ne bo več, naj svet nikar ne govori, da je Amerika kriva njegove krvave smrti in da so Amerikanci zapustili in pozabili svojega prijatelja!

O repatriaciji Poljakov

Načelnik poljske misije za repatriacijo poljskih beguncev iz Bližnjega Vzhoda - Sanczyk je imel razgovor z dopisnikom Tassa. Opozoril je na to, da živi na Bližnjem Vzhodu v Afriki in Indiji še vedno blizu 35.000 poljskih beguncev, ki bi se morali vrniti v svojo domovino.

Ena največjih težav ki ovira repatriacijo, obstoji v tem, da so med njimi še vedno zastopniki bivše londonske reakcionarne poljske begunske vlade, ki z uporabo terorja in z brezobzirno propagando proti novi Poljski na vse mogoče načine ovirajo povratek Poljakov v njihovo domovino. Takozvani odbori za podporo poljskih beguncev so bili sestavljeni iz najzagrizenejših reakcionarnih poljskih elementov. Podpirajo jih poljska reakcija in angleški zastopniki. Ti odbori vodijo med begunci gonjo proti povratku na Poljsko, pri čemer uporabljajo tudi teror.

Nič boljše ni s poljskimi vojaki, ki se želijo vrniti domov. Vsi, ki so odločno odklonili pristop k Andersovi armadi in so izrazili željo, da bi se vrnili na Poljsko, so še do danes v posebnih taboriščih. Angleške vojaške oblasti ne dovolijo članom misije, da bi obiskali ta taborišča in bi registrirali vojsake, ki se hočejo vrniti na Poljsko. Sanczyk je dodal k temu, da dobivajo vsi voditelji teh odborov za svoje delovanje od angleških oblasti precej visoko plačo.

"Oesterreichische Zeitung"

= : =

ANGLEŠKI ČASOPIS ZAPLENJEN
ZARADI ČLANKA PROTI FRANCU. Tiskovni oddelek angleškega min.za informacije izdaja v Kairu za Turčijo časopis "Chif". V zadnji številki tega časopisa je bil objavljen članek proti Francu. Turška vlada je takoj zaplenila vseh 30.000 izvodov

tega časopisa. Ko je uredništvo vprašalo turško zastopstvo v Kairu o vzrokih zaplenitve, so odgovorili, da je Francova Spanija prijateljica Turčije, in da predstavlja "obrambo proti boljševizmu". Tako poroča agencija "Tass" v Oesterreichische Zeitung.

Sv. Birma v Lienškem taborišču

Binkoštna nedelja je bila za slovenske begunce v lienškem taborišču poseben praznik. Papeški delegat g. msgr.dr. Jagodic je 192 otrokom podelil zakrament sv. birme. Že nekaj dni poprej so možje in fantje postavili poleg nove kapele velik zvonik, raz katerega je zaplapolala slovenska trobojnica. Dekleta so napletla vence, in so cerkev res lepo okrasila. Na binkoštno nedeljo zjutraj so se botri in botrice, birmanci in birmanke zbrali pred cerkvijo za sprejem g. delegata. Na pragu cerkve ga je pričakovala vsa duhovščina z msgr. Škrbcem na čelu. Ob prihodu g. delegata ga je z deklamacijo pozdravil birmanček, birmanka pa mu je po kratkem pozdravnem nagovoru izročila lep šopek.

Ves sprevod je potem krenil v kapelo, kjer je pevski zbor zapel v pozdrav "Ti si Peter skala...". Po pontifikalni sv. maši, ki je sledila, je bilo birmanje.

Svečanosti sta prisostvovala tudi ravnatelj taborišča Group Capt. Ryder Jeung in Principal Welfare Officer g. Mzyk.

Bila je skromna, a lepa slavnost, ki bo birmancem gotovo ostala v lepem spominu, čeprav ni bilo vse tako kot včasih doma.

= : =

PODIVJANOST SOVINISTIČNIH ELEMENTOV V TRSTU. Trst, 1. junija. Dopisnik Tanjuga poroča: "Močna vojnohajskaška kampanja šovinističnih in reakcionarnih listov v Trstu ni ostala brez posledic. Neprenehno napadanje Jugoslavije in njenih predstavnikov vsodbuja fašistične tolpe, da napadajo ljudi, naklonjene Jugoslaviji in celo visoke jugoslovanske častnike. - Predvčerajšnjim zvečer je skupina mladih italijanskih šovinistov in fašistov pred kavarno "Venezia" napadla mimoidoče delavce, v katere so metali stole in železne boksarje. Več delavcev je bilo lažje ranjenih, tri pa so odpeljali v bolnico. Civilna, v mnogih primerih pa tudi vojska policija, prav dobro v sta za vse te izpade. Toda, kadar bi morali posredovati in ščititi napadene, delajo ti organi policije ravno nasprotno in v prid napadalcem. ("Ljudska pravica" od 2. junija 1946.)

MOSKVA DEMANTIRA. Agencija Tass poroča iz Moskve. Sanghajski list "Senpao" je prinesel vest iz Tsinana, da je 100 sovjetskih častnikov vežbalo artilerijske edinice kitajske komunistične armade v Santungu in da imajo trije bataljoni te armade sovjetsko orožje.

Agencija "Tass" je pooblaščen izjaviti, da je ta vest popolnoma izmišljena.

NOVI DELI POLJSKE KMEČKE STRANKE RAZPUŠČENI. Kakor je bilo v sredo v Varšavi v uradnem razglasu poljskega ministra za javno varnost objavljeno, so bili izdani novi ukrepi za izključitev poljske kmečke stranke iz političnega življenja. Odrejena je bila razpustitev kmečke stranke v štirih novih okrožjih. S tem je politična delavnost v šestih najbolj obljubljenih pokrajinah ustavljena; tukaj je Mikolajczykova stranka imela mnogo pristašev. Vzrok za razpustitev je, ker je stranka baje v teh pokrajinah sodelovala z nacionalističnimi teroristi, katerih cilj je prevrat znotraj poljske države. (Die Neue Zeit od 9. junija 1946.)

IZGREDI NA SEDMOGRAŠKEM. V zadnjih tednih je prišlo v več krajih na Sedmograškem do protimadžarskih izgredov in demonstracij. Posebno v Klausenburgu so bili spopadi resni. Na madžarski strani je bilo nekaj smrtnih žrtev. "Die Neue Zeit" od 9. VI. 1946.

UMRL JE v Lj. proš g. Wraber